

Do opuščeni delnic nič več brezplačno

V PRETEKLOSTI JE BIL RAČUN OPUŠČENIH VREDNOSTNIH PAPIRJEV V KDD ZA MARSIKOGA POCENI NAČIN DOSTOPA DO DELNIC IN S TEM DELNIČARSKIH PRAVIC V POSAMEZNI DRUŽBI, ZDAJ PA TO NI VEČ MOGOČE.

Tako kot v preteklih se je tudi v letošnji skupščinski sezoni še dogajalo, da so na skupščino družbe prišli del-

ničarji, ki delnic niso kupili od nikogar, a so bili kljub temu njihovi lastniki. To se je zgodilo tudi v primeru Certe holdinga, ko je nekdo na skupščino prišel s tremi delnicami podjetja »neznane izvora«. Izkazalo se je, da jih je pridobil z računa opuščeni vrednostnih papirjev v Klirinško depotni družbi (KDD), kar pa od začetka februarja ni več mogoče.

V Sloveniji že skoraj pet let velja ureditev, ki omogoča, da se lastniki, ki presodijo, da so njihove delnice ničvredne in jim prinašajo več stroškov kot koristi, te vrednostne papirje opustijo ter jih prenesejo na tako imenovani smetarski račun. Povedano drugače, da se nepreklicno in trajno odpovejo vrednostnim papirjem in vsem pravicam, ki izhajajo iz njih. To lahko naredijo prek borznoposredniške družbe ali banke oziroma KDD, če delnic nimajo na trgovalnem računu. Takšne delnice so potem v delniški knjigi vpisane kot opuščeni vrednostni papirji.

Več stroškov kot koristi

Opustitev delnic je postala še aktualnejša po oktobru 2015, ko

je začel teči rok za prenos delnic iz prej brezplačnih registrskih računov na plačljive trgovalne račune v borznoposredniških družbah ali bankah. Številnim delničarjem se ni izplačilo odpreti trgovalnega računa, zato so se delnim preprosto odrekli. Po **MAJA GRGIČ** podatkih KDD je od oktobra 2015 delnice opustilo skoraj 30.000 imetnikov, od tega 25.600 pred februarjem letos.

Z opuščeni delnicami do vpliva na skupščini

A opuščene delnice niso romale v smeti, ampak jih je od spomladi 2015 lahko pridobil kdorkoli. Pred tem je veljala dveletna prednostna pravica izdajatelja. In to možnost pridobitve delnic s smetarskega računa so s pridom izkoriščali tisti, ki so hoteli pridobiti delnice, čeprav je bil delež zelo majhen, le zato, da so se lahko udeleževali skupščin in tam imeli tudi vse delničarske pravice.

Podatki o tem niso javni, a po dosegljivih informacijah med tiste, ki so delnice pridobivali s tega računa, sodi tudi Vseslovensko združenje malih delničarjev Kristjana Verbiča. V KDD pojasnjujejo, da je do februarja letos opuščene delnice lahko pridobil kdorkoli. Pri tem je imel prednost tisti, ki je prvi oddal vlogo. Treba je bilo plačati le nadomestilo za obdelavo vloge in prenos vrednostnih papirjev. Delnice so bile torej, tako rekoč, brezplačne.

V smeteh je končalo 150 izdajateljev

Od februarja letos, ko je bila sprejeta novela zakona o nematerializiranih vrednostnih papirjih, to ni več mogoče. Novela je namreč predvidela, da KDD vse opuščene delnice prenese na Kapitalsko družbo (Kad), ki naj bi se predvidoma preoblikovala v demografski sklad. V KDD pravijo, da prenosi potekajo sproti oziroma enkrat na mesec.

V Kadu vrednotenje teh delnic še opravljajo, po prvih ocenah pa menda ne gre za veliko vrednost. Gre za delnice okoli 150 izdajateljev, peščica teh delnic je tržnih, druge so netržne. Tudi del teh delnic bo v prihodnje mogoče pridobiti, saj jih bo Kad prodajal, a to pomeni, da ne bodo več brezplačne.

Registrski računi še na KDD

Prenos na Kad pa ne pomeni, da delnic ni več mogoče opustiti. Lastniki to še vedno lahko storijo. Po podatkih KDD se je samo letos za to odločilo skoraj 4000 imetnikov. V KDD je bilo konec avgusta še skoraj 85.000 ukinjenih registrskih računov. Čeprav je zakon 1. januarja 2017 ukinil registrske račune, KDD delnic s teh računov še ni prenesel na sodni depozit, kot je to predvidel zakon, ampak je skupaj s Kadom ministrstvu za finance predlagal, da bi te delnice prešle na

Kapitalsko družbo.

Prenos delnic neposredno na Kad

Po predlogu sprememb zakona o nematerializiranih vrednostnih papirjih bi namesto računa za sodni depozit uporabili poseben zbirni namenski račun za prenos vrednostnih papirjev na Kad. Na tem računu bi bili vrednostni papirji vpisani do takrat, ko bi upravičenci še lahko zahtevali njihovo izročitev. Torej do 31. decembra 2021, kar je pet let od ukinitve registrskih računov in kolikor bi imeli lastniki po sedanjih ureditvi možnost za dostop do delnic tudi na sodnem depozitu. Vrednostne papirje, katerih izročitev ne bi bila zahtevana

v navedenem obdobju, bi po izteku roka prenesli na Kad oziroma demografski sklad.

V Klirinško depotni družbi odgovarjajo, da uradnega odziva ministrstva za finance še nimajo, pojasnjujejo pa, da so rešitev, ki naj bi izboljšala položaj upravičencev, podprli tudi predstavniki sodišča. To bi najbrž tudi rešilo zadrego pri vprašanju, kdo bo plačal prenos delnic na sodni depozit – KDD ali lastniki vrednostnih papirjev. Na ministrstvu za finance pravijo, da pogovori in usklajevanja vsebine morebitne spremembe omenjenega zakona s ključnimi deležniki še potekajo.

maja.grgic@delo.si

MOŽNOST PRIDOBITVE DELNIC S SMETARSKEGA RAČUNA SO S PRIDOM IZKORIŠČALI TISTI, KI SO HOTELI DO DELNIC ZA UDELEŽBO NA SKUPŠČINAH.

OD FEBRUARJA LETOS KDD VSE OPUŠČENE DELNICE SPROTI PRENAŠA NA KAPITALSKO DRUŽBO, KJER BODO NAMENJENE DEMOGRAFSKEMU SKLADU.

